

Հարցապնդումը որպես խորհրդարանական վերահսկողության ձև

Մաֆարյան Ա. Գ.

Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանության կրթահամալիրի ակադեմիայի իրավաբանական ֆակուլտետի պետության և իրավունքի տեսության և սահմանադրական իրավունքի ամբիոն /Հայաստան, Երևան/
safamalya@mail.ru

Վճռորոշ բառեր՝ հարցապնդում, խորհրդարանական վերահսկողություն, խորհրդարան, ՀՀ Սահմանադրություն, օրենսդրություն

Интерпелляция как форма парламентского контроля

Сафарян А. Г.

Кафедра теории государства и права и конституционного права юридического факультета академии образовательного комплекса полиции Республики Армения (Армения, Ереван),
safamalya@mail.ru

Резюме: В научной статье обсуждается интерпелляция как одна из разновидностей парламентского контроля в соответствии с изменениям Конституции РА (06.12.2015 года) и законодательства. Сравнивая предыдущее и действующее

законодательство автор отметила субъекты и порядок внесения интерпелляции, установление времени ответа на неё, проведение дискуссий по ответу, применение санкций и т.д. В конце статьи с учётом правовых последствий подчёркивается конституционная особенность института интерпелляции, что позволит в будущем эффективно реализовать миссию парламентского контроля.

Ключевые слова: Интерпелляция, парламентский контроль, парламент, Конституция РА, законодательство.

Interpellation as a form of parliamentary control

Safaryan A.G.

Department of theory of state and law and constitution law, law faculty of police academy of education complex of police of Republic of Armenia (Armenia, Yerevan)
safamalya@mail.ru

Abstract: This scientific article discusses interpellation as one of the forms of parliamentary control in accordance with the amendments to the RA Constitution (06.12.2015) and the legislature. Comparing the previous and current legislation the author noted the subjects and the procedure for interpellation, the timing of the response to it, the provision of discussion on the response, the application of sanctions, etc. In the end, the constitutional peculiarity of this institution is given, taking into account the legal consequences, which will make it possible to make the mission more effective in parliamentary control.

Keywords: Interpellation, parliamentary control, parliament, Constitution of RA, legislation.

Օրենսդիր մարմինն առանձնահատուկ դեր ունի յուրաքանչյուր երկրում ժողովրդավարության զարգացման և պառլամենտարիզմի արմատավորման համար: Հանդիսանալով քաղաքացիական հասարակության ձևավորման կարևորագույն երաշխիքներ՝ հասարակական հարաբերությունների կանոնակարգման կապակցությամբ որդեգրվող մոտեցումները և օրենսդիր մարմնի վերահսկողական լիազորությունները միաժամանակ նպաստում են կառավարության գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, պետական մեխանիզմի միասնականությանը, մարդու իրա-

վունքների և ազատությունների խախտումների կանխարգելմանը, ընթացիկ օրենսդրության պրակտիկ վերլուծությանը:

Մասնագիտական գրականության մեջ խորհրդարանական վերահսկողության ձևերը դասակարգվում են՝ ելնելով դրանց քաղաքական (կառավարության անդամին անվստահություն հայտնելը) և իրավաբանական բնութագրերից (խորհրդարանի կողմից քննիչ հանձնաժողովների ստեղծումը)¹, տվյալ պե-

¹ Տե՛ս Կիրկին Վ. Ե. Конституционное право зарубежных стран, М., Изд-во «Норма», 2012 г., стр. 278:

տության զարգացման աստիճանից, վերահսկողական երաշխիքների համակարգում խորհրդարանի ունեցած դերից²:

Միջազգային խորհրդարանական միությունը խորհրդարանական վերահսկողության գործառնությունները դիտարկում է լայն ասպեկտով³, իսկ առանձին պետությունների ազգային օրենսդրությունը՝ նեղ իմաստով⁴: Կարելի

է պնդել, որ օրենսդիր իշխանության կողմից իրականացվող վերահսկողության արդյունավետ կառուցակարգերի սահմանումը պայմանավորված է պետական իշխանության մարմինների համակարգում խորհրդարանի ակտիվ դերակատարությամբ: Այս համատեքստում ուշագրավ է, որ 2015 թ. փոփոխություններով ՀՀ Սահմանադրությամբ Ազգային ժողովի լիազորություններն էականորեն ընդլայնվեցին⁵՝ բացառապես սահմանադրական օրենքին վերապահելով վերահսկողական հատուկ ընթացակարգերի կանոնակարգումը⁶:

ՀՀ Սահմանադրությամբ ամրագրված խորհրդարանական վերահսկողության ներկայիս զարգացման միտումները գնահատելիս կարելի է առանձնացնել հատկապես հարցապնդման (ինտերպելյացիա)⁷ սահմանադրաիրավական ինստիտուտը:

Մասնագիտական գրականության մեջ հարցապնդումը ներկայացվում է որպես պաշտոնական հարցում որևէ բանի բացատրության, տեղեկության, պատճառաբանության և այլ պահանջով⁸: Այս հասկացությունը կիրառելի է տարբեր ասպեկտներով՝ իրավաբանական, փիլիսոփայական, սոցիոլոգիական, արվեստի և հոգեվերլուծության գաղափարախոսության⁹:

² Հասանելի աղբյուրը՝ http://studme.org/41050/pravo/parlamentskiy_kontrol (15.01.2017, 16:30):

³ Տվյալ պարագայում ընդգծվում է կառավարության և այլ պետական մարմինների կողմից իշխանության չարաշահումների, կամայական, անօրինական կամ ոչ սահմանադրական գործողությունների բացահայտումը և կանխումը: Այս գործառնության հիմքում ընկած է քաղաքացիների իրավունքների և ազատությունների պաշտպանությունը: Մասնավորապես, խոսքը վերաբերում է հարկերից գոյացած դրամական միջոցների օգտագործման նկատմամբ վերահսկողությանը, որի օգնությամբ բացահայտվում են կառավարության և պետական այլ մարմինների կողմից դրամաշրջության դեպքերը: Հետևաբար, քննարկվող գործառնության իրականացումը կարող է նպաստել կառավարության գործառնությունների արդյունավետության բարձրացմանը և միջոցների տնտեսմանը: Բացի այդ, խոսքը վերաբերում է նաև կառավարության կողմից խորհրդարանի նախանշած քաղաքականության իրականացման ստուգմանը: Այս գործառնությունը ներառում է օրենսդիր կողմից սահմանված և կառավարության ծրագրով նախատեսված պարտավորությունների իրականացման մշտադիտարկումը: Խորհրդարանական վերահսկողությունը ենթադրում է նաև կառավարության գործունեության թափանցիկության և վերջինիս նկատմամբ հասարակության վստահության բարձրացում, որն ինքնին քաղաքականության արդյունավետ իրականացման նախապայմաններից է: Հասանելի աղբյուրը՝ www.ipu.org/PDF/publications/oversight08-e.pdf (16.02.2017, 11:40):

⁴ Տե՛ս Ավստրիայի Հանրապետության 1920 թ. Սահմանադրություն, հոդվածներ 51-53, 55-56, 121 (Constitution of Austria of 1920 (Reinstated in 1945, with Amendments through 2014, հասանելի աղբյուրը՝ http://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/ErV/ERV_1930_1/ERV_1930_1.html): Տե՛ս նաև՝ Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության 1949 թ. Հիմնական օրենք, հոդվածներ 43-46, 53-ա, 67, 114 (Basic Law for the Federal Republic of Germany (Promulgated by the Parliamentary Council on 23 May 1949, as Amended by the Unification Treaty of 31 August 1990 and Federal Statute of 23 September 1990, հասանելի աղբյուրը՝ https://www.bundestag.de/blob/284870/ce0d03414872b427e57fccb703634dcd/basic_law-data.pdf); Դանիայի Թագավորության 1953 թ. Սահմանադրություն, հոդվածներ 38, 47, 51-55 (The Constitutional Act of Denmark of June 5, 1953, հասանելի աղբյուրը՝ http://www.concourt.am/armenian/legal_resources/world_constitutions/constit/dania/dania--e.htm); Իսպանիայի Թագավորության 1978 թ. Սահմանադրություն, հոդվածներ 66, 76, 109-111 (Spanish Constitution, ratified by the spanish people in the referendum of December 7, 1978, հասանելի աղբյուրը՝ <http://www.congreso.es>).

[es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm/const_espa_texto_ingles_0.pdf](http://portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm/const_espa_texto_ingles_0.pdf)); Ֆրանսիայի Հանրապետության 1958 թ. Սահմանադրություն, հոդվածներ 47-2, 49, 50, 50-1, 51-2 (Constitution of the French Republic of October 4, 1958, as amended up to July 23, 2008, հասանելի աղբյուրը՝ <http://www2.assemblee-nationale.fr/langues/welcome-to-the-english-website-of-the-french-national-assembly>):

⁵ Տե՛ս ՀՀ Սահմանադրություն, հոդվածներ 106, 107, 108, 111, 112, 113, 114, 115, 141, 157, 158, 177 (3-րդ մաս), 195 (6-րդ մաս), 197 (6-րդ մաս), 199 (6-րդ մաս), 201 (5-րդ մաս) (Ընդունվել է 1995 թ. հուլիսի 5-ի ՀՀ հանրաքվեով: Սահմանադրության փոփոխությունները կատարվել են 2005 թ. նոյեմբերի 27-ի և 2015 թ. դեկտեմբերի 6-ի ՀՀ հանրաքվեներով, ՀՀՊՏ Հատուկ թողարկում, Հոդ. 1118, 21. 12. 2015):

⁶ Տե՛ս Ազգային ժողովի կանոնակարգ ՀՀ 2016 թ. դեկտեմբերի 16-ի սահմանադրական օրենքը, զուխներ 5, 6, 7, 24, 25 (ՀՀՊՏ N5 (1280), Հոդ. 45, 25.01.2017):

⁷ Լատիներեն “interpellatio” բառից, որը նշանակում է «ճառի ընդհատում, բողոք դատարանի դեմ»: Հասանելի աղբյուրը՝ <https://ru.wikipedia.org/wiki/Интерпелляция> (26.02.2017, 14:21):

⁸ Տե՛ս Աղայան Է., Արդի հայերենի բացատրական բառարան, «Հայաստան» հրատարակչություն, Երևան, 1976, էջ 849:

⁹ Հասանելի աղբյուրը՝ <https://ru.wikipedia.org/wiki/Интерпелляция> (26.02.2017, 16:10):

Արտասահմանյան մի շարք երկրներում հարցապնդման բովանդակությունը կայանում է մի խումբ պատգամավորների կողմից կառավարությանը կամ նրա առանձին անդամին պահանջ ներկայացնելու մեջ, որով բացատրություն է տրվում վերջիններիս կողմից իրականացված ներքին և արտաքին քաղաքականության կամ որևէ կոնկրետ հարցի կապակցությամբ: Ինտերպեյացիան բանավոր և սովորական գրավոր հարցումներից տարբերվում է, նախևառաջ, դիմելու, քննարկման ընթացակարգերով և իրավական հետևանքներով: Հարցապնդմանը կառավարության (նախարարի) պատասխանն ուղեկցվում է ոչ միայն լրացուցիչ հարցերով, այլ կարող է առաջացնել ընդհանուր քննարկումներ իրականացնելու անհրաժեշտություն՝ կապված կառավարության կամ նրա առանձին անդամի հետագա պաշտոնավարման հարցի հետ¹⁰:

ՀՀ 2015 թ. փոփոխություններով Սահմանադրությունը¹¹ և դրա հիման վրա ընդունված Ազգային ժողովի կանոնակարգ ՀՀ սահմանադրական օրենքը¹² նորովի են ամրագրել հարցապնդման ինստիտուտը՝ էական տարբերություններ նախատեսելով թե՛ դիմելու իրավասություն ունեցող սուբյեկտների շրջանակի, թե՛ քննարկման ընթացակարգի և ժամկետների, և թե՛ իրավական հետևանքների առումով: Ի տարբերություն ՀՀ 2005 թ. Փոփոխություններով Սահմանադրության¹³ և ՀՀ 2002 թ. Ազգային ժողովի կանոնակարգ օրենքի¹⁴, որոնք ամրագրում էին խմբակցությունների և պատգամավորական խմբերի իրավունքը՝ գրավոր

հարցապնդումներով դիմելու կառավարությանը, ՀՀ 2015 թ. փոփոխություններով Սահմանադրությունն ամրագրում է, որ միայն Ազգային ժողովի խմբակցություններն ունեն կառավարության անդամներին գրավոր հարցապնդումներով դիմելու իրավունք: Ընդ որում, նախկին իրավակարգավորման համաձայն՝ խմբակցությունը կամ պատգամավորական խումբը նույն հերթական նստաշրջանի ընթացքում կառավարությանը հարցապնդումով կարող էր դիմել ոչ ավելի, քան մեկ անգամ, բացառությամբ այն հարցապնդումների, որոնք քննարկելուց խմբակցությունը կամ պատգամավորական խումբը հրաժարվել է: Ներկայիս օրենսդրությունը, չնախատեսելով որևէ բացառություն, նշում է միայն, որ խմբակցությունը նույն հերթական նստաշրջանի ընթացքում կառավարության անդամներին հարցապնդումով կարող է դիմել ոչ ավելի, քան մեկ անգամ:

Վերը նշված նոր իրավակարգավորումներով, ի տարբերություն նախկին օրենսդրության, նախատեսվում են կառավարության կողմից պատասխան ներկայացնելու այլ ժամկետներ: Եթե նախկինում այն կազմում էր 20 օր, ապա նախատեսվող ընթացակարգի համաձայն՝ կառավարության անդամները հարցապնդմանը պատասխանում են այն ստանալուց ոչ ուշ, քան 30 օրվա ընթացքում: Հարցապնդումների պատասխանները ներկայացվում են ԱԺ նիստում և տեղադրվում ԱԺ պաշտոնական ինտերնետային կայքում: Հարցապնդման պատասխանը, ըստ 2002 թ. ԱԺ կանոնակարգ օրենքի, քննարկվում էր հարցապնդման հեղինակ խմբակցության կամ պատգամավորական խմբի ներկայացուցչի և վարչապետի կամ նրա հանձնարարությամբ՝ կառավարության համապատասխան անդամի կամ կառավարությանը ենթակա պետական կառավարման մարմնի ղեկավարի ելույթներով: Իսկ ըստ 2016 թ. ԱԺ կանոնակարգ ՀՀ սահմանադրական օրենքի՝ խմբակցության առաջարկությամբ հարցապնդման պատասխանը քննարկվում է հետևյալ հերթականությամբ. նախ, կարող են հարցեր տրվել հարցապնդման պատասխանը ներկայացնող կառավարության անդամին, հարցապնդումը ներկայացնող խմբակցության ներկայացուցչին, այնուհետև կատարվում է մտքերի փոխանակություն, ինչն ավարտվում է հարցապնդման

¹⁰ Հասանելի աղբյուրը՝ <http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/15122> (25.03.2017, 17:00):

¹¹ Տե՛ս ՀՀ Սահմանադրություն, հոդված 113 (Ընդունվել է 1995 թ. հուլիսի 5-ի ՀՀ հանրաքվեով: Սահմանադրության փոփոխությունները կատարվել են 2005 թ. նոյեմբերի 27-ի և 2015 թ. դեկտեմբերի 6-ի ՀՀ հանրաքվեներով, ՀՀՊՏ Հատուկ թողարկում, Հոդ. 1118, 21. 12. 2015):

¹² Տե՛ս Ազգային ժողովի կանոնակարգ ՀՀ 2016 թ. դեկտեմբերի 16-ի սահմանադրական օրենքը, հոդված 121 (ՀՀՊՏ N5 (1280), Հոդ. 45, 25.01.2017):

¹³ Տե՛ս ՀՀ Սահմանադրություն, հոդված 80 (Ընդունվել է 1995 թ. հուլիսի 5-ի ՀՀ հանրաքվեով: Սահմանադրության փոփոխությունները կատարվել են 2005 թ. նոյեմբերի 27-ի ՀՀ հանրաքվեով, ՀՀՊՏ Հատուկ թողարկում, Հոդ. 1426, 05. 12. 2005):

¹⁴ Տե՛ս «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ 2002 թ. փետրվարի 20-ի օրենքը, հոդված 105.1 (ՀՀՊՏ N12 (187), Հոդ. 230, 12. 04. 2002):

պատասխանը ներկայացնող կառավարության անդամի և խմբակցության ներկայացուցիչի եզրափակիչ ելույթներով:

Համեմատական վերլուծության ենթարկելով հարցապնդման սահմանադրաիրավական ինստիտուտի նախկին և գործող իրավակարգավորումները՝ կարելի է նկատել, որ խորհրդարանական վերահսկողության այս ձևն առավել կատարելագործվել է սահմանադրական նոր կառուցակարգերի սահմանմամբ՝ երաշխիքներ ստեղծելով հրապարակայնության և իշխանությունների տարանջատման ու հավասարակշռման սկզբունքների ապահովման համար:

Մակայն հարցապնդման սահմանադրական լուծումների արդյունավետությունն առավելապես արտահայտվում է հարցապնդման պատասխանի քննարկման արդյունքներում: Հարցապնդումների վերաբերյալ որոշում կայացնելու նախկին ընթացակարգը սահմանում էր, որ հարցապնդման հեղինակ խմբակցության կամ պատգամավորական խմբի ներկայացուցիչն իր եզրափակիչ ելույթում կարող է առաջարկել ընդունել հարցապնդման վերաբերյալ իրավասու պետական կառավարման մարմիններին և պաշտոնատար անձանց առաջարկություններ ներկայացնելու մասին որոշում, որը քվեարկության էր դրվում հարցապնդման քննարկման ավարտին: Աժ նախագահը հարցապնդման վերաբերյալ իրավասու պետական կառավարման մարմիններին և պաշտոնատար անձանց առաջարկություններ ներկայացնելու մասին Աժ որոշումն ստորագրում և 24 ժամվա ընթացքում ուղարկում էր համապատասխան մարմինն և (կամ) պաշտոնատար անձին, որոնք իրենց գրավոր պատասխաններն ուղարկում էին Աժ նախագահին: Ընդ որում, խմբակցությունը կամ պատգամավորական խումբը կարող էր մինչև նույն հարցապնդումով կառավարությանը կրկին դիմել չորս ամիս հետո¹⁵:

Այս համատեքստում, նորամուծություն է հանդիսանում հարցապնդման հնարավոր իրավական հետևանքների օրենսդրական ամրագրումը: Խոսքը վերաբերում է ՀՀ 2015 թ. փոփոխություններով Սահմանադրության

113-րդ հոդվածի 2-րդ մասին, համաձայն որի՝ եթե հարցապնդման քննարկման արդյունքով պատգամավորների ընդհանուր թվի առնվազն մեկ երրորդի կողմից ներկայացվում է վարչապետին անվստահություն հայտնելու առաջարկ, ապա կիրառվում են Սահմանադրության 115-րդ հոդվածի դրույթները¹⁶: Հարցապնդման քննարկման արդյունքով Աժ-ն կարող է նաև առաջարկել վարչապետին քննարկել կառավարության առանձին անդամի հետագա պաշտոնավարման հարցը:

Ինչ վերաբերում է մինչև նույն հարցապնդումով կառավարությանը կրկին դիմելու ժամկետային սահմանափակումներին, ապա, ի տարբերություն նախորդ օրենսդրությամբ ամրագրված չորսամսյա ժամկետի, ներկայումս նախատեսվում է վեցամսյա ժամկետ¹⁷:

Ընդհանրացնելով հարցապնդման ինստիտուտի իրավական կարգավորման առանձնահատկությունները և հաշվի առնելով դրանցից բխող իրավական հետևանքները՝ կարելի է արձանագրել, որ այն, ապահովելով իշխանությունների տարանջատման և հավասարակշռման սկզբունքի կենսագործումը՝ առավել իրատեսական է դարձնում Աժ վերահսկողական առաքելությունը: Վերջինս էլ հնարավորություն է տալիս հաղթահարել հնարավոր քաղաքական կողմնակալության դրսևորումները և բացառել նեղ գերատեսչական շահերի պաշտպանությունը: Միաժամանակ, սահմանադրական գործառույթներ իրականացնող պաշտոնատար անձանց նկատմամբ սանկցիաների կիրառումը թույլ կտա խորհրդարանական վերահսկողության այս ձևն օգտագործել նաև որպես կոռուպցիայի և պաշտոնական դիրքի չարաշահման դեմ պայքարի գործունե կառուցակարգ¹⁸: Այլ կերպ ասած՝ սահմանադրական լծակների միջոցով օրենսդիր իշխանությանը վերահսկողության գործառույթ վերապահելը, սահմանադրական նոր կարգավորումների շրջանակներում դրա իրացման գործիքակազմի կատարելագործումը կարելի է դիտարկել որպես իշխանության տարբեր ճյուղերի պատշաճ գործունակության և գործա-

¹⁵ Տե՛ս «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ 2002 թ. փետրվարի 20-ի օրենքը, հոդված 105.1, 5-7-րդ մասեր (ՀՀՊՏ N12 (187), Հոդ. 230, 12. 04. 2002):

¹⁶ Տե՛ս Ազգային ժողովի կանոնակարգ ՀՀ 2016 թ. դեկտեմբերի 16-ի սահմանադրական օրենքը, հոդված 152, 1-10-րդ մասեր (ՀՀՊՏ N5 (1280), Հոդ. 45, 25.01.2017):

¹⁷ Տե՛ս նույն տեղում, հոդված 121, 11-րդ մաս:

¹⁸ Տե՛ս Баглай М. В. Функции современного парламента, М., Изд-во Норма, 2012, стр. 22:

ռութային անկախության ապահովման երաշխիք:

Գրականություն

1. ՀՀ Սահմանադրություն (Ընդունվել է 1995 թ. հուլիսի 5-ի ՀՀ հանրաքվեով: Սահմանադրության փոփոխությունները կատարվել են 2005 թ. նոյեմբերի 27-ի և 2015 թ. դեկտեմբերի 6-ի ՀՀ հանրաքվեներով, ՀՀՊՏ Հատուկ թողարկում, Հոդ. 1118, 21. 12. 2015):
2. Ազգային ժողովի կանոնակարգ ՀՀ 2016 թ. դեկտեմբերի 16-ի սահմանադրական օրենքը (ՀՀՊՏ N5 (1280), Հոդ. 45, 25.01.2017):
3. «Ազգային ժողովի կանոնակարգ» ՀՀ 2002 թ. փետրվարի 20-ի օրենքը (ՀՀՊՏ N12 (187), Հոդ. 230, 12. 04. 2002):
4. Ավստրիայի Հանրապետության 1920 թ. Սահմանադրություն (Constitution of Austria of 1920 (Reinstated in 1945, with Amendments through 2014, http://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/ErV/ERV_1930_1/ERV_1930_1.html)
5. Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության 1949 թ. Հիմնական օրենք Basic Law for the Federal Republic of Germany (Promulgated by the Parliamentary Council on 23 May 1949, as Amended by the Unification Treaty of 31 August 1990 and Federal Statute of 23 September 1990, https://www.bundestag.de/blob/284870/ce0d03414872b427e57fccb703634dcd/basic_law-data.pdf),
6. Դանիայի Թագավորության 1953 թ. Սահմանադրություն (The Constitutional Act of Denmark of June 5, 1953, http://www.concourt.am/rmenian/legal_resources/world_constitutions/constit/dania/dania--e.htm)
7. Իսպանիայի Թագավորության 1978 թ. Սահմանադրություն, (Spanish Constitution, ratified by the spanish people in the referendum of December 7, 1978, http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm/const_espa_texto_ingles_0.pdf)
8. Ֆրանսիայի Հանրապետության 1958 թ. Սահմանադրություն, (Constitution of the French Republic of October 4, 1958, as amended up to July 23, 2008, <http://www2.assemblee-nationale.fr/langues/welcome-to-the-english-website-of-the-french-national-assembly>):
9. Баглай М. В. Функции современного парламента, М., Изд-во Норма, 2012 г.
10. Чиркин В. Е. Конституционное право зарубежных стран, М., Изд-во «Норма», 2012 г.
11. Աղայան Է., Արդի հայերենի բացատրական բառարան, «Հայաստան» հրատարակչություն, Երևան, 1976:
12. <http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/15122>
13. <https://ru.wikipedia.org/wiki/Интерпелляция>
14. www.ipu.org/PDF/publications/oversight08-e.pdf
15. http://studme.org/41050/pravo/parlamentskiy_kontro
l